

«**ریچارد مورفی**»، **سفير پيشين ايالات متحده آمريکا**، در **رياض در گفٔ وگو** با «**شرق**»:

«الفیصل» زبان گویای پادشاه عربستان بود

نوژن **اعتضاد السلطنه**

عقب‌نشینی از مناطق مختلف پایتخت لبنان، پس از کشتار فلسطینیان در صبرا-شیتلا کند. واشنگتن و ریاض در آن زمان همکاری نزدیکی برای پایان دادن به جنگ داخلی لبنان در دهه ۸۰ میلادی داشتند؛ اگر چه این امر پس از دوران بازنشستگی من در دولت صورت گرفت. من بر این باورم سعود الفیصل نقشی کلیدی در کنفرانس «طائف» در سال ۱۹۹۱ میلادی برای خاتمه‌بخشیدن به مجموعه بی‌پایان خون‌ریزی‌ها و درگیری در لبنان ایفا کرد. سیاست عربستان سعودی متکی بر حمایت از مبارزه‌های فلسطینیان بوده است؛ اما سعودی‌ها درباره اتخاذ هرگونه ابتکار عملی از سوی خود محتاطانه رفتار می‌کنند. زمانی که «ملک عبدالله»، پادشاه سابق عربستان، رهبران فتح و حماس را در مکه گردهم آورد، اقدام او به‌طور موقت انجام شد. با وجود آنکه نمی‌دانم نقش سعود الفیصل در آماده‌سازی شرایط برگزاری کنفرانس چه بود، اما نتایج آن به رهبری عربستان سعودی نشان داد وضعیت روابط داخلی میان جناح‌های مختلف سیاسی فلسطینی تا چه اندازه پیچیده است.

سعود الفیصل به چه دکتربن و نظریه‌ای در حوزه روابط بین‌الملل باور داشت؟

او در حوزه روابط بین‌الملل معتقد به واقع‌گرایی (رئالیسم) بود و درباره توانایی‌های عربستان سعودی و ایفای نقش در منازعه شرق-غرب مایل به مبالغه‌گویی و قائل‌شدن به نقشی فراتر از توان برای کشورش نبود. او مجری سیاست‌های عربستان سعودی در اتخاذ موضعی سرسخانه علیه کمونیسم بود و در این راستا، در دوران تصدی‌اش هیچ گونه روابط دیپلماتیکی میان عربستان سعودی و روسیه وجود نداشت. زمانی که اتحاد جماهیر شوروی از هم فروپاشید، او مسیر برقراری روابط میان عربستان سعودی و روسیه را هموار کرد.

لا رویدک سعود الفیصل در قبال جنگ ایران و عراق را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در مقام وزیر خارجه عربستان سعودی در جریان جنگ هشت‌ساله ایران و عراق، او جانب عراق را گرفته بود. عربستان سعودی پیش از جنگ، سیاست متفاوتی را در قبال عراق در پیش گرفته بود، چراکه دیدگاه‌های دو کشور بر سر مسائل گوناگون با یکدیگر تفاوت داشت. بااین‌حال، زمان آغاز جنگ ایران و

او را زبان گویای پادشاه عربستان سعودی می‌داند؛ کسی که برای خود جایگاه ویژه‌ای قائل نبود. اما مجری مهم‌ترین تصمیمات در حوزه سیاست خارجی بود؛ سیاست وی برای پایان دادن به جنگ داخلی در لبنان و وادارکردن آمریکا به متقاعدکردن اسرائیلی‌ها برای عقب‌نشینی از خاک لبنان در دهه ۸۰ میلادی را جزء دستاوردهای مثبت دوران ریاست چهار دهه‌ای‌اش بر دستگاه سیاست خارجی عربستان سعودی می‌داند. همچنین اشتباه محاسباتی درباره صدام و حمایت ریاض از عراق در جریان جنگ علیه ایران را ازجمله جنبه‌های منفی کارنامه دیپلماتیک او قلمداد می‌کند؛ اینها بخشی از نظرات «ریچارد مورفی»، سفير پيشين آمريکا در رياض در دهه ۸۰ میلادی، است که در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد. سفير پيشين آمريکا در رياض نظرات خود درباره مسائل مختلف مرتبط با سياست خارجي عربستان سعودی و چشم‌انداز جایگاه آن کشور در منطقه را نیز بیان کرد.

لا ارزیابی شما از چهار دهه عملکرد سعود الفیصل، به‌عنوان رئیس دستگاه دیپلماسی عربستان سعودی، چیست؟ از نظر شخصیتی او را چگونه فردی یافید؟ روابط شما به‌عنوان سفير آمريکا با او در دوران خدمت‌تان چگونه بود؟

دیدگاه «سعود الفیصل» درباره ایالات متحده ریشه در آموزش و سبزی شدن دوران تحصیلات دانشگاهی او در آمریکا و سال‌هایی داشت که با رهبران آمریکایی کار می‌کرد. زمانی که ما با یکدیگر اختلاف‌نظر داشتیم، او هرگز در بیان دیدگاه‌های ریاض تردیدی به خود راه نمی‌داد. بااین‌حال، هیچ‌گاه تردیدی در این اصل اساسی به خود راه نمی‌داد که نیاز به حفظ روابط خوب میان واشنگتن-ریاض، امری ضروری است. بیشترین تماس‌های من و او زمانی بود که به‌عنوان سفير در فاصله سال‌های ۸۳-۱۹۸۱ میلادی در ریاض مشغول خدمت بودم. او همواره در دسترس بود و با سخاوت بسیار من را به دیدار می‌پذیرفت. همچنین زمانی که به سمت معاونت امور خاور نزدیک در فاصله سال‌های ۸۹-۱۹۸۲ میلادی منصوب شدم نیز روابط نزدیکی با او داشتم.

رهبری عربستان سعودی و تصمیم‌گیری سیاسی درباره مسائل مرتبط با سیاست خارجی و رایزنی‌های گسترده‌تر در درون خاندان سلطنتی صورت می‌گرفت و در صورت نیاز به مشاوره در امور ضروری، ما مورد اعتماد اعضای خاندان سعودی بودیم. هرگز به یاد نمی‌آورم در دیدارهایی که با اعضای خاندان آل‌سعود داشتیم، عضوی از خانواده با زبان «شخصی» و از قول خود سخنی گفته باشد. سعود الفیصل نیز همواره از زبان پادشاه آن کشور سخن می‌گفت و هرگز سعی نمی‌کرد افکار و مقام خود را از نظام سلطنتی و شخص پادشاه متمایز کند و برای خود جایگاه ویژه‌ای قائل شود. در نتیجه ارزش اظهارات او برای مخاطبان و شنوندگان این بود که دیدگاه بیان‌شده از سوی سعود الفیصل بازتاب دقیقی از نظرات رهبری پادشاهی عربستان سعودی است. در حوزه مسائل مرتبط با سیاست خارجی شاهزاده سعود الفیصل سیاست‌هایی را اجرا می‌کرد که مبتنی بر کسب منافع در بهترین شکل ممکن بود و می‌بایستی سایرین به آنها احترام می‌گذاشتند؛ برای مثال، روابط عربستان سعودی و آمریکا از دهه ۴۰ میلادی مبتنی بر درکی بود که طبق آن عربستان سعودی منبع قابل اعتماد تأمین انرژی آمریکا و جهان خواهد بود و در مقابل در صورت نیاز و لزوم، آمریکا نیز برای دفاع از عربستان سعودی در برابر هرگونه تهاجم خارجی وارد عمل خواهد شد. سعود الفیصل مشکلاتی در سطح منطقه‌ای بر تاسیس شورای همکاری خلیج فارس نظارت داشت و به این موضوع می‌بالید که عربستان سعودی نقش رهبری را در بدنه اجرایی و تصمیم‌گیری آن نهاد ایفا می‌کند.

لا نقش سعود الفیصل را در جریان منازعه اعراب و اسرائیل چگونه ارزیابی می‌کنید؟

واشنگتن و ریاض اختلاف‌نظرهایی با یکدیگر بر سر موضوع منازعه فلسطینیان و رژیم اسرائیل داشتند که برخی اوقات و در برخی سال‌ها شد می‌گرفت. زمان‌هایی بود که تلاش‌های آمریکایی‌ها از سوی سعودی‌ها تحسین می‌شد؛ اما زمانی‌هایی نیز وجود داشت که سعودی‌ها را سخ و مصرانه از ما می‌خواستند اقدامات بیشتری برای متقاعدکردن طرف اسرائیلی به‌منظور همکاری در مسیر دستیابی به صلح انجام دهیم. سعودی‌ها دراین‌باره رک و پوست‌کنده با ما صحبت می‌کردند. زمانی که رژیم اسرائیل در سال ۱۹۸۲ میلادی به لبنان حمله کرد، سعود الفیصل از آمریکا خواست تلاش‌هایی جدی برای توقف حمله علیه بیروت انجام دهد و اسرائیلی‌ها را متقاعد به

صفت به‌عنوان یک فضیلت قلمداد شود. سعود الفیصل که پنجشنبه گذشته در ۷۵ سالگی درگذشت، به‌عنوان یک شاهزاده، ظاهری باشکوه داشت؛ بلندقد و کشیده بود، با دقت و توجه سخن می‌گفت و در سلوک شخصی، شیوه‌ای زاهدانه داشت. به‌نظر می‌رسید او اغلب از نوسان‌های خوشبینی و بدبینی که غالباً ناظران بیرونی در خاورمیانه را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند، مصون است.

من با او بارها مصاحبه کرده بودم. در آخرین مصاحبه‌هایم با او، در نوامبر ۲۰۱۱ میلادی در ریاض برخوردی تلخ داشت. در آن زمان انقلاب‌هایی که از آنها با عنوان «بهار عربی» یاد می‌شد، سرتاسر خاورمیانه را دربر گرفته بودند، دولت‌ها سقوط می‌کردند و عربستان سعودی برای تداوم موجودیت و بقای خود در وحشت به‌سر می‌برد. سعود الفیصل به من گفت: «این یک تحول بزرگ در جهان عرب است. این تحولات در مسیرهای متفاوت و در کشورهای متفاوت و به دلایل مختلفی روی می‌دهند.

گمان می‌کنم شباهت این موارد، فقدان توجه به خواسته‌های مردم از سوی نهادهای حاکم بوده است. این تحولات از آنجا ناشی می‌شوند که او را زبان گویای پادشاه عربستان سعودی می‌داند؛ کسی که برای خود جایگاه ویژه‌ای قائل نبود. اما مجری مهم‌ترین تصمیمات در حوزه سیاست خارجی بود؛ سیاست وی برای پایان دادن به جنگ داخلی در لبنان و وادارکردن آمریکا به متقاعدکردن اسرائیلی‌ها برای عقب‌نشینی از خاک لبنان در دهه ۸۰ میلادی را جزء دستاوردهای مثبت دوران ریاست چهار دهه‌ای‌اش بر دستگاه سیاست خارجی عربستان سعودی می‌داند. همچنین اشتباه محاسباتی درباره صدام و حمایت ریاض از عراق در جریان جنگ علیه ایران را ازجمله جنبه‌های منفی کارنامه دیپلماتیک او قلمداد می‌کند؛ اینها بخشی از نظرات «ریچارد مورفی»، سفير پيشين آمريکا در رياض در دهه ۸۰ میلادی، است که در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد. سفير پيشين آمريکا در رياض نظرات خود درباره مسائل مختلف مرتبط با سياست خارجي عربستان سعودی و چشم‌انداز جایگاه آن کشور در منطقه را نیز بیان کرد.

جهان

«**ریچارد مورفی**»، **سفير پيشين ايالات متحده آمريکا**، در **رياض در گفٔ وگو** با «**شرق**»:

«الفیصل» زبان گویای پادشاه عربستان بود

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

نگاه

شن

سال دوازدهم • شماره ۲۳۴۹ • روزنامه

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

یادداشت

منبع: واشنگتن پست